

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL A. IR S. K. IR BANKO *LUMINOR BANK AS* GINČO NAGRINĖJIMO

2019 m. kovo 6 d. Nr. 242-93

Vilnius

Lietuvos bankas gavo A. K. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas, atstovaudamas ir savo sutuoktinei S. K., prašė išnagrinėti tarp A. ir S. K. (toliau – pareiškėjai) ir banko *Luminor bank AS*, veikiančio per Lietuvos skyrių, (buvęs *Nordea Bank AB*) (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2010 m. birželio 28 d. pareiškėjai ir bankas sudarė būsto kredito sutartį Nr. (*duomenys neskelbiami*), pagal kurią pareiškėjams buvo suteiktas kreditas gyvenamajam namui su žemės sklypu, esančiu adresu: (*duomenys neskelbiami*), pirkti ir įrengti bei paskolai Nr. (*duomenys neskelbiami*) iš AB „Parex bankas“ padengti (toliau – kredito sutartis). Šios sutarties pagrindu pareiškėjams bankas suteikė 144 810 Eur kreditą, o pareiškėjai įsipareigojo vykdyti visus kredito sutartyje nustatytus įsipareigojimus.

2013 m. rugsėjo 18 d. ir 2016 m. vasario 25 d. kredito sutarties pagrindu pareiškėjai ir bankas sudarė Papildomus susitarimus Nr. (*duomenys neskelbiami*) ir Nr. (*duomenys neskelbiami*) prie 2010 m. birželio 28 d. būsto kreditavimo sutarties Nr. (*duomenys neskelbiami*), pagal juos, pareiškėjams laiku nevykdant įsipareigojimų ir susidarius skoloms, buvo restruktūrizuota skola, padidinant kredito sumą ir įkeičiant papildomus objektus.

2018 m. pareiškėjai ir toliau vėlavo atlikti kredito sutartyje nustatytas įmokas, o nuo 2018 m. birželio 5 d. visai nustojo mokėti eilines įmokas. Kadangi mokėjimai pagal tarp šalių sudarytą sutartį vėlavo, bankas 2018 m. rugsėjo 18 d. raštu Nr. (*duomenys neskelbiami*) informavo, kad pareiškėjų skola siekia 2 302,42 Eur, ir reikalavo įsiskolinimą padengti iki 2018 m. spalio 22 d. 2018 m. spalio 22 d. pareiškėjai sumokėjo dalį skolos, tačiau 2018 m. spalio 24 d. bankas pareiškėjams pateikė Pranešimą apie vienašalį sutarties nutraukimą Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – Pranešimas), kuriuo bankas informavo pareiškėją, kad neįvykdžius visų sutartinių įsipareigojimų (1 402,61 Eur skola) bankas nuo 2018 m. lapkričio 28 d. vienašališkai nutrauks sutartį.

2018 m. lapkričio 28 d., pareiškėjams taip ir negrąžinus skolos, bankas nutraukė tarp šalių pasirašytą sutartį. Pareiškėjai su banko priimtu sprendimu nesutiko, todėl tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjas nurodė nesutinkantis su sutarties nutraukimu. Pareiškėjo teigimu, 2018 m. jis vėlavo mokėti įmokas pagal kredito sutartį, nes ilgą laiką neturėjo pastovių pajamų, tačiau 2018 m. spalio mėn. pareiškėjas susisiekė su banko darbuotoja ir informavo apie vėlavimo priežastis ir savo planus padengti įsiskolinimą. Pareiškėjas nurodo, kad teiravosi apie galimus variantus pertvarkyti kredito sutartį, tačiau banko darbuotoja atsakė, kad tokių galimybių nėra arba mokestis už pertvarkymą kainuoja tiek, kad labiau apsimoka šią sumą investuoti į susidariusį įsiskolinimą nei į kredito sutarties pertvarkymą. Pareiškėjo teigimu, 2018 m. spalio 22 d. vėluojama grąžinti kredito įmokų suma buvo apie 2 900 Eur, todėl jis tą pačią dieną atliko mokėjimą ir taip padengė pusę įsiskolinimo sumos. Taip pat pareiškėjas teigia 2018 m. spalio 22 d. informavęs banko darbuotoją, kad per 2 mėn. planuoja visiškai padengti įsiskolinimą. Pareiškėjas pažymi, kad bankas, neatsižvelgdamas į jo pateiktą informaciją, 2018 m. lapkričio 28 d. nepagrįstai nutraukė kredito sutartį, nes pareiškėjas kitą dieną planavo atlikti mokėjimą ir visiškai padengti susidariusią skolą. Pareiškėjas nurodo prašęs atnaujinti kredito sutartį ir

leisti apmokėti susidariusią skolą, tačiau bankas tai padaryti atsisakė. Pareiškėjas teigia keletą kartų kreipėsis į banką ir pateikęs planą, kaip padengs savo įsiskolinimą, tačiau bankas visus kartus atsisakė tenkinti pareiškėjo prašymus. Pareiškėjo nuomone, bankas, pasinaudodamas kredito sutartyje nustatytais galimybėmis ir būdamas stipresnioji sutarties šalis, siekia didinti jo skolą, išieškoti ją priverstine tvarka ir gauti daugiau pajamų, nei gautų, jei būtų vykdoma kredito sutartis. Pareiškėjas nurodo, kad bankas atsisako su juo derėtis ir svarstyti siūlomus skolos gražinimo būdus, neatsižvelgia į galimas neigiamas socialines ir finansines pasekmes jo šeimai, todėl pažeidžia pareiškėjo vaikų teises. Atsižvelgdamas į tai pareiškėjas prašo, kad bankas atnaujintų kredito sutartį ir leistų pareiškėjui toliau vykdyti įsipareigojimus pagal kredito sutartyje nustatytą mokėjimo grafiką. Taip pat prašo, kad bankas atsisakytų savo reikalavimo dėl netesybų ir 16 proc. palūkanų, kurios skaičiuojamos nuo 2018 m. lapkričio 28 d. Jeigu nebūtų tenkinami pirmiau nurodyti reikalavimai, pareiškėjas prašo, kad bankas neperduotų skolos išieškojimo tretiesiems asmenims ir, suteiktų 12 mėn. laikotarpį parduoti įkeistą turtą arba refinansuoti paskolą.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi bankas nurodė nesutinkantis su pareiškėjo reikalavimais ir prašo juos atmesti. Banko teigimu, pareiškėjas ilgą laikotarpį sistemingai nemokėjo įmokų pagal kredito sutartyje nustatytą mokėjimo grafiką, nebendradarbiavo, nepašalino pažeidimų per banko nustatytus papildomus terminus. Bankas teigia, kad pareiškėjai jau nuo 2013 m. laiku neatlieka mokėjimų pagal kredito sutartį. Kadangi pareiškėjai pažeidimus vis tęsė ir pažeidimai nebuvo pašalinti, bankas nuo 2018 m. lapkričio 28 d. vienašališkai nutraukė kredito sutartį. Banko teigia tinkamai laikęsis Lietuvos Respublikos su nekilnojamoju turtu susijusio kredito įstatymo (toliau – SNTSKI) 21 ir 23 straipsniuose numatytų reikalavimų: raštu siuntė pranešimus apie susidariusį įsiskolinimą, suteikė protingą terminą jiems įvykdyti ir pan. Bankas teigia iki nutraukdamas kredito sutartį patikrinęs viešus registro duomenis apie pareiškėjų finansinę padėtį, iš jų matyti, kad pareiškėjų gaunamos tvarios pajamos nėra pakankamos jų turtiniams įsipareigojimams vykdyti, pareiškėjai turi nepadengtų skolų kitiems subjektams, o bankui įkeistas turtas yra areštuotas kitų kreditorių.

Bankas atkreipia dėmesį ir į tai, kad pareiškėjai, nors ir žinojo, kad jau kurį laiką netinkamai vykdo kredito sutartimi prisiimtus įsipareigojimus, nebendradarbiavo su banku ir nepateikė situacijos sprendimo būdų, todėl tokiais savo veiksmais nesilaikė SNTSKI 21 straipsnio 3 dalyje nustatytų pareigų bendradarbiauti ir kooperotis su banku. Bankas teigia dėjęs visas pastangas suteikti pareiškėjams šansą atkurti mokumą, laukdavo vėluojančių įmokų, restruktūrizuodavo kredito sutartį, tačiau pareiškėjai vis tiek netinkamai vykdė kredito sutartimi prisiimtus įsipareigojimus. Dėl šios priežasties bankas mano laikęsis visų teisės aktų reikalavimų, todėl pareiškėjų reikalavimai turi būti atmesti.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl tarp šalių sudarytos kredito sutarties nutraukimo.

Atsižvelgiant į nagrinėjamo ginčo pobūdį ir pareiškėjų bankui keliamą reikalavimą, pažymėtina, kad, pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.4 straipsnį, kreditorius ir skolininkas privalo elgtis sąžiningai, protingai ir teisingai tiek prievolės atsiradimo ir egzistavimo, tiek ir jos vykdymo ar pasibaigimo metu. CK 6.38 straipsnyje įtvirtinti šie prievolių vykdymo principai: 1) prievolės turi būti vykdomos sąžiningai, tinkamai bei nustatytais terminais pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nurodymų nėra, – vadovaujantis protingumo kriterijais; 2) jeigu vienai iš šalių prievolės vykdymas kartu yra ir profesinė veikla, ši šalis turi vykdyti prievolę taip pat pagal tai profesinei veiklai taikomus reikalavimus; 3) kiekviena šalis turi atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau ir vykdydama prievolę bendradarbiauti su kita šalimi (šalių pareiga kooperotis). Analogiškai reikalavimai nustatyti ir dėl sutarčių vykdymo. Pavyzdžiui, pagal CK 6.158 straipsnio 1 dalį, kiekviena sutarties šalis, turėdama sutartinių santykių, privalo elgtis sąžiningai.

Dėl sutarties nutraukimo teisėtumo

Pažymėtina, kad SNTSKĮ, reglamentuojantis su nekilnojamoju turtu susijusio kredito teikimo sąlygas, įsigaliojo 2017 m. liepos 1 d, todėl privalo būti taikomas po šio įstatymo įsigaliojimo sudaromoms sutartims. Tačiau SNTSKĮ 58 straipsnio 5 dalyje yra nustatyta, kad šio įstatymo 14 straipsnis, 16 straipsnio 6 dalis bei 17, 20, 21, 22 ir 23 straipsniai taikomi kredito sutartims, sudarytoms iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos. Taip pat, jeigu keičiamos esminės iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos sudarytos kredito sutarties sąlygos, pakeistai kredito sutarčiai taikomos šio įstatymo nuostatos.

SNTSKĮ 21 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad, nustatęs, jog kredito gavėjas pagal kredito sutartį nevykdo įsipareigojimų arba netinkamai juos vykdo, kredito davėjas raštu popieriuje ar kitoje patvariojoje laikmenoje pateikia kredito gavėjui šią informaciją: 1) kokie įsipareigojimai nėra vykdomi arba netinkamai vykdomi, nurodydamas pradelstų kredito įmokų (jų dalies) ir mokėtinų netesybų dydžius, taip pat tikslią likusią gražinti kredito sumą; 2) protingą terminą nevykdomiems arba netinkamai vykdomiems įsipareigojimams įvykdyti. To paties straipsnio 2 dalyje yra reglamentuota, kad kai kredito gavėjas nėra pajėgus vykdyti įsipareigojimų pagal kredito sutartį, kredito davėjas turi elgtis sąžiningai, teisingai ir profesionaliai, bendradarbiauti su kredito gavėju. Kredito davėjas, įvertinęs turimus duomenis apie kredito gavėją, kredito gavėjo prašymu turi pasiūlyti galimus kredito gavėjo įsipareigojimų pagal kredito sutartį tolesnio vykdymo būdus ir (arba) priemones. SNTSKĮ 23 straipsnio 3 dalyje taip pat yra nustatyta, kad kredito gavėjas, pagal kredito sutartį nevykdantis įsipareigojimų ar netinkamai juos vykdamas, privalo bendradarbiauti su kredito davėju.

SNTSKĮ 23 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtinta, kad kredito davėjas ir paskolos davėjas turi teisę vienašališkai nutraukti kredito sutartį arba pareikalauti gražinti visą kreditą nepasibaigus kredito sutarties galiojimo laikotarpiui tik esant esminiam kredito sutarties pažeidimui, įskaitant šio straipsnio 3 dalyje nurodytą atvejį. Prieš nutraukdami kredito sutartį arba pareikalaudami gražinti visą kreditą nepasibaigus kredito sutarties galiojimo laikotarpiui nenutraukiant kredito sutarties, kredito davėjas ir paskolos davėjas turi išnaudoti objektyviai įmanomas galimybes ir priemones, įskaitant nurodytas šio įstatymo 21 straipsnyje, kad būtų vykdomi kredito sutartyje nustatyti įsipareigojimai. To paties straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad iki kredito sutarties nutraukimo ar pareikalavimo gražinti visą kreditą nepasibaigus kredito sutarties galiojimo laikotarpiui nenutraukiant kredito sutarties kredito davėjas ir paskolos davėjas privalo ne mažiau kaip du kartus raštu registruota pašto siunta ar kitu kredito sutartyje nurodytu būdu informuoti kredito gavėją apie nevykdomus įsipareigojimus pagal kredito sutartį, pateikdamas šio įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją. Pareiga įrodyti, kad tokia informacija buvo pateikta kredito gavėjui, tenka kredito davėjui ir paskolos davėjui. SNTSKĮ 23 straipsnio 3 dalyje reglamentuota, kad ilgesnis kaip 90 dienų įsipareigojimų pagal kredito sutartį nevykdymas ar netinkamas vykdymas gali būti laikomas esminiu kredito sutarties pažeidimu, nebent kredito sutarties šalys susitaria dėl ilgesnio laikotarpio. Nustatę, kad kredito gavėjas nevykdo ar netinkamai vykdo įsipareigojimus pagal kredito sutartį ilgiau kaip 90 dienų, kredito davėjas ir (arba) paskolos davėjas turi apie tai raštu popieriuje ar kitoje patvariojoje laikmenoje informuoti kredito gavėją ir nustatyti ne trumpesnę kaip 30 dienų papildomą terminą įsipareigojimams įvykdyti. Vienašališkai nutraukti kredito sutartį kredito davėjas ir paskolos davėjas gali tik kai yra visos šios sąlygos: 1) kredito gavėjas raštu popieriuje ar kitoje patvariojoje laikmenoje ne mažiau kaip du kartus buvo informuotas apie įsipareigojimų pagal kredito sutartį nevykdymą ar netinkamą vykdymą šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka; 2) kredito gavėjas įsipareigojimų pagal kredito sutartį nevykdo ar netinkamai juos vykdo ilgiau kaip 90 dienų arba kredito sutarties šalių sutartą ilgesnį laikotarpį; 3) kredito gavėjas įsipareigojimų pagal kredito sutartį neįvykdo ar netinkamai juos įvykdo per šioje dalyje nustatyta papildomą terminą; 4) buvo išnaudotos visos objektyviai įmanomos galimybės užtikrinti, kad būtų vykdomi kredito sutartyje nustatyti įsipareigojimai.

Pažymėtina, kad SNTSKĮ nuostatomis užtikrinama kredito gavėjo apsauga net ir tada, kai šis pažeidžia kredito sutarties sąlygas, t. y. vėluoja mokėti įmokas, ir užkertamas kelias kredito davėjui piktnaudžiauti šia teise, nes tik esant pirmiau minėtose nuostatose nurodytoms visoms sąlygoms kredito davėjas turi teisę nutraukti kredito sutartį. SNTSKĮ kredito davėjui suteikia teisę nutraukti kredito sutartį, nustato tokio veiksmo ribojimus, tačiau nesukuria jam prievolės esant nurodytoms sąlygoms kredito sutartį nutraukti.

Lietuvos banko Priežiūros tarnybos direktoriaus 2018 m. rugsėjo 17 d. sprendimu Nr. 241-207 patvirtintų Įsiskolinimų, susidariusių kredito gavėjams nevykdant finansinių

įsipareigojimų pagal kredito sutartis, valdymo gairių (toliau – Gairės) 19.1 papunktyje taip pat nurodyta, kad SNTSKI yra nustatyta kredito davėjo pareiga dėti reikiamas pastangas tam, kad kredito sutartis nebūtų nutraukta, jei tai objektyviai įmanoma (SNTSKI 23 straipsnio 1 dalis). Prieš nutraukdamas kredito sutartį ar pareikalaudamas prieš terminą sugrąžinti visą kreditą nenutraukiant kredito sutarties, kredito davėjas turėtų išnaudoti visas objektyviai įmanomas galimybes ir tinkamas priemones išsaugoti kredito sutartį, o teise vienašališkai nutraukti kredito sutartį ar teise pareikalauti sugrąžinti visą kreditą prieš terminą nenutraukiant kredito sutarties pasinaudoti tik kaip kraštutine priemone.

Kredito sutarties Bendrosios dalies 11.1 papunktyje yra nustatyta, kad „jeigu kredito gavėjas nesumoka laiku pagal mokėjimo grafiką mokėtino kredito (jo dalies) ir / arba priskaičiuotų palūkanų (jų dalies), ir / arba įsipareigojimo mokesčio ilgiau kaip 90 kalendorinių dienų, tai yra laikoma esminiu sutarties pažeidimu.“ Bankas praneša apie tokį sutarties pažeidimą kredito gavėjui išsiųsdamas pranešimą registruotu paštu paskutiniu kredito gavėjo bankui nurodytu jo gyvenamosios vietos adresu ir nustato papildomą ne trumpesnę nei 30 kalendorinių dienų terminą (skaičiuojant nuo pranešimo gavimo dienos) įsiskolinimui padengti. Jei kredito gavėjas per minėtą terminą nepadengia viso įsiskolinimo, bankas turi Lietuvos Respublikos įstatymų suteiktą teisę, įspėjęs kredito gavėją ne vėliau kaip prieš 10 kalendorinių dienų, nutraukti sutartį ir reikalauti grąžinti prieš terminą visą kreditą, priklausančias palūkanas, taip pat reikalauti kompensuoti reinvestavimo sąnaudas ir sumokėti kitas pagal sutartį mokėtinas sumas. Bankas apie sutarties nutraukimą informuoja kredito gavėją išsiųsdamas pranešimą registruotu paštu paskutiniu kredito gavėjo bankui nurodytu jo gyvenamosios vietos adresu.

Iš ginčo šalių Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos nustatyta, kad pareiškėjai nevykdė įsipareigojimų, kuriuos prisiėmė pagal tarp šalių pasirašytą kredito sutartį, todėl nuo 2018 m. birželio 5 d. susidarė skolinis įsipareigojimas. Iš byloje esančių duomenų matyti, kad pareiškėjai įsipareigojimų pagal kredito sutartį nevykdė ilgiau kaip 90 dienų, todėl 2018 m. rugsėjo 18 d. pareiškėjai buvo įsiskolinę 2 302,42 Eur. Įvertinęs susiklosčiusią padėtį, bankas 2018 m. rugsėjo 18 d. pareiškėjams registruotu paštu išsiuntė Reikalavimą mokėti skolą Nr. (*duomenys neskelbiami*) (kaip matyti iš Lietuvos pašto pranešimo, siųstas laiškas 2018 m. rugsėjo 19 d. buvo įteiktas pareiškėjams). Šiuo laišku pareiškėjai buvo informuoti, kad jeigu iki 2018 m. spalio 22 d. nepadengs įsiskolinimo, bankas priims sprendimą dėl vienašališko kredito sutarties nutraukimo. Nors pareiškėjai padengė dalį skolinio įsipareigojimo, tačiau bankas papildomai 2018 m. spalio 24 d. pareiškėjams registruotu paštu išsiuntė Pranešimą apie vienašalį sutarties nutraukimą Nr. (*duomenys neskelbiami*) (kaip matyti iš Lietuvos pašto pranešimo, siųstas laiškas 2018 m. spalio 25 d. buvo įteiktas pareiškėjams). Šiuo laišku bankas reikalavo iki 2018 m. lapkričio 28 d. sumokėti visą skolą ir kitas mokėtinas sumas, o iki nurodyto termino nepadengus visų įsiskolinimų, bus nutraukta kredito sutartis ir pradėtas išieškojimas. Atsižvelgdamas į tai, kad pareiškėjai neįvykdė visų skolinių įsipareigojimų, bankas nutraukė tarp šalių sudarytą kredito sutartį.

Įvertinęs abiejų šalių pateiktus įrodymus, Lietuvos bankas mano, kad bankas nepažeidė minėtuose teisės aktuose ir Gairėse išdėstytų reikalavimų. Prieš nutraukdamas kredito sutartį bankas pareiškėjus du kartus raštu informavo apie nevykdomus finansinius įsipareigojimus, nurodydamas tikslų susidariusio įsiskolinimo dydį, ir nustatė pareiškėjams protingą terminą pradelstiems finansiniams įsipareigojimams įvykdyti. Be to, svarbu yra ir tai, kad pareiškėjai savo įsipareigojimų pagal tarp šalių pasirašytą sutartį nevykdė daugiau nei 90 dienų ir per 30 dienų nuo rašytinio pranešimo įteikimo dienos nesumokėjo pradelstų mokėjimų. Taip pat iš byloje esančių duomenų matyti, kad bankas dėjo maksimalias pastangas, kad būtų išsaugota kredito sutartis, t. y. 2013 m. rugsėjo 18 d. ir 2016 m. vasario 25 d. buvo restruktūrizuotos paskolos, padidinant kredito sumą, tačiau pareiškėjai vis tiek sistemingai nevykdė prisiimtų įsipareigojimų. Be to, iš Lietuvos bankui pateiktų viešo registro duomenų apie pareiškėjų finansinę padėtį matyti, kad pareiškėjų gaunamos tvarios pajamos nėra pakankamos jų turtiniams įsipareigojimams vykdyti, pareiškėjai turi įsiskolinimų kitiems subjektams, o bankui įkeistas turtas yra areštuotas kitų kreditorių. Taigi, atsižvelgiant į Lietuvos bankui pateiktus paaiškinimus ir įrodymus, matyti, kad bankas įvertino susiklosčiusią padėtį, išnaudojo visas objektyvias įmanomas galimybes užtikrinti, kad būtų vykdomi kredito sutartyje nustatyti įsipareigojimai, todėl nėra pagrindo teigti, kad tarp banko ir pareiškėjų sudaryta sutartis buvo nutraukta pažeidžiant teisės aktų ar kredito sutarties reikalavimus.

Atsižvelgiant į tai konstatuotina, kad kreipimesi nurodyti pareiškėjų reikalavimai

pripažinti sutarties nutraukimą neteisėtu ir rekomenduoti bankui vykdyti tarp šalių pasirašytą sutartį bei atsisakyti reikalavimo dėl netesybų yra nepagrįsti, todėl atmestini.

Dėl skolos išieškojimo ir leidimo parduoti įkeistą turtą arba refinansuoti paskolą

Pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką taip pat prašo, kad bankas neperduotų skolos išieškojimo tretiesiems asmenims, suteiktų 12 mėn. laikotarpį parduoti įkeistą turtą arba refinansuoti paskolą.

Atsižvelgiant į nagrinėjamo ginčo pobūdį ir pareiškėjo banko atžvilgiu keliamą reikalavimą, pažymėtina, kad, pagal CK 6.156 straipsnio 1 dalį, šalys, vadovaudamosi sutarties laisvės principu, gali laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises ir pareigas, jei tai neprieštarauja įstatymams. Sutarties laisvės principas reiškia civilinių teisinių santykių subjektų teisę laisvai spręsti, sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, pasirinkti, su kuo sudaryti sutartį, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio (sutarties sąlygų ir jų pakeitimo) bei formos, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas (jų turinį) nustato imperatyviosios teisės normos arba tam tikrų sąlygų reikalauja viešoji tvarka, sąžiningumo, protingumo, teisingumo principai, gera moralė.

Kredito sutarties 11.3 papunktyje yra nustatyta, kad, bankui nutraukus kredito sutartį pagal vieną iš Bendrosios dalies 11.1–11.2 papunkčiuose nurodytų pagrindų, kredito gavėjo pareiga gražinti kreditą, sumokėti palūkanas, kompensuoti reinvestavimo sąnaudas ir sumokėti kitas mokėtinas sumas pagal kredito sutartį išlieka iki visiško įsiskolinimo bankui padengimo. Lietuvos banko vertinimu, nei kredito sutartyje, nei teisės aktuose nėra numatyta imperatyvo, koku būdu bankas vykdys skolos išieškojimą, jei kredito gavėjas negrąžina po kredito sutarties nutraukimo susidariusios skolos. Dėl šios priežasties, Lietuvos banko vertinimu, tiek pareiškėjas, tiek bankas, vadovaudamiesi sutarties laisvės principu, turi galimybę tarpusavyje susitarti dėl konkrečių veiksmų, koku būdu pareiškėjas gražins po kredito sutarties nutraukimo susidariusį įsiskolinimą, ar bankas perduos skolą išieškoti tretiesiems asmenims ir ar suteiks 12 mėn. laikotarpį parduoti įkeistą turtą arba refinansuoti paskolą. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad dėl pareiškėjų reikalavimo, kad bankas neperduotų skolos išieškojimo tretiesiems asmenims ir suteiktų 12 mėn. laikotarpį parduoti įkeistą turtą arba refinansuoti paskolą, šalys turi derėtis tarpusavyje ir susitarti dėl tolimesnių veiksmų po kredito sutarties nutraukimo, todėl pareiškėjų reikalavimas rekomenduoti bankui atlikti pirmiau nurodytus veiksmus yra nepagrįstas, todėl atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjų A. ir S. K. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius